

Maturitní okruhy z dějepisu

1. NEOLITICKÁ REVOLUCE – vysvětlete a zhodnoťte fenomén vzniku zemědělství, jeho příčiny, důsledky a interpretace; vznik prvních starověkých států, obecná specifika jejich lokalit + rozbor jednoho vámi zvoleného konkrétního příkladu (=jedné starověké říše).
2. ANTIKA – analyzujte specifika řecké polis (její sociální strukturu, společenské vrstvy, práva a povinnosti občanů, formy vlády) a porovnejte je se současností; vymezte časově a prostorově římské impérium, zhodnoťte jeho vliv na současnost na vámi vybraných konkrétních technologických a společenských jevech.
3. KŘESŤANSTVÍ A POHANSTVÍ – vyberte si jeden konkrétní starověký náboženský systém, časově a prostorově jej zařad'te, vysvětlete úlohy a funkce jednotlivých božstev; zhodnoťte, jak tento náboženský systém souvisel se společností té doby; analyzujte fenomén pronikání křesťanství do centra římského impéria, uveďte jeho důležité časové mezníky.
4. CHARAKTERISTIKA STŘEDOVĚKU – analyzujte specifika středověké evropské společnosti (její vrstvy, vztahy mezi nimi, význam a funkci lenního systému) a porovnejte se současnou společenskou stratifikací; na vámi vybraných a časově zařazených příkladech doložte úlohu, vliv a funkci církve ve středověku a vyjádřete vlastní reflexi.
5. UTVÁŘENÍ ČESKÉHO STÁTU – časově a prostorově zařad'te nejstarší středověké státní útvary na našem území až do 14. století n.l. a reflektujte jejich vliv na utváření české státnosti; zvolte si jednoho našeho historicky doloženého přemyslovského a jednoho lucemburského panovníka, časově je zařad'te, charakterizujte a hodnoťte význam pomocí konkrétních příkladů jejich činnosti.
6. JAN HUS A HUSITSTVÍ – analyzujte a zhodnoťte společenské působení mistra Jana Husa, zařad'te jej též časově; zmiňte jeho základní myšlenky, místa a události, které s jeho osobou (a smrtí) souvisí; charakterizujte a hodnoťte směry vývoje husitského hnutí po jeho smrti a odkaz Husových myšlenek současnosti.
7. RENESANCE – charakterizujte společenskou a myšlenkovou změnu typickou pro renesanci, zaměřte se i na renesanční vědu a s ní vznikající obraz světa; vyberte si jednoho významného renesančního učenice a zhodnoťte jeho význam pomocí konkrétních příkladů z jeho díla; charakterizujte alespoň 2 vámi vybrané významné zámořské objevy (prostorově, časově) a analyzujte důvody, proč k nim došlo.
8. EVROPSKÁ CÍRKEVNÍ REFORMACE – analyzujte příčiny a motivace reformačního hnutí a na příkladu dvou vámi vybraných významných reformačních osobností (prostorově a časově zařazených) doložte historickými příklady z jejich činnosti,

života a názorů; charakterizujte historickými příklady reakci katolické církve a spřízněných panovníků, hodnotte ji.

9. DOBA PŘEDBĚLOHORSKÁ A POBĚLOHORSKÁ – analyzujte události, jež předcházely českému stavovskému povstání; zaměřte se na Rudolfův majestát a dějiny jeho ne/dodržování; charakterizujte průběh a důsledky Bitvy na Bílé hoře; zhodnoťte osobu Jana Jesenského, jeho přínosy myšlenky povstání a vědění; zaměřte se také na osobu J. A. Komenského a na charakteristiku třicetileté války v evropském kontextu.

10. PROMĚNY MOCI – analyzujte a hodnotte vládu absolutních a stavovských monarchií, doložte příkladem; zaměřte se na Jiřího z Poděbrad a Jagellonce v evropském kontextu; charakterizujte a příkladem doložte osvícenský absolutismus; analyzujte a hodnotte proměny vlády posledních Habsburků od poloviny 19. století do vzniku ČSR.

11. REVOLUCE JAKO SATURN POSTUPNĚ POŽÍRÁ SVÉ DĚTI – charakterizujte události, k nimž se tento tradovaný výrok Alphonse de Lamartine původně vztahoval a analyzujte jejich smysl; interpretujte srovnání antického mýtu o Saturnovi s revolucí; vysvětlíte základní hesla Velké francouzské revoluce; charakterizujte Robespierrovu reformu náboženství; zaměřte se také na Napoleona Bonaparta a na vzestup jeho moci a válečné snahy; plyne z těchto revolučních událostí podle vás nějaký přínos dnešku?

12. NÁRODY A NÁRODNÍ STÁTY – vyberte si příklad evropské země a doložte na něm prostřednictvím historických milníků proces utváření národního vědomí a národního státu; definujte pojmy „národ“, „etnikum“ a „nacionalismus“ a doložte pojmy reálnými příklady; porovnejte národní hnutí doby jara národů se současným nacionalismem a analyzujte odlišnosti.

13. KOLONIALISMUS A DEKOLONIZACE – zmiňte největší koloniální mocnosti a zaměřte se hlouběji na jednu z nich (dle vašeho výběru); kde, v jakém časovém rozmezí a jakým způsobem získala kolonie, jaké jí to přinášelo výhody; kdy o ně přišla a proč; jaké jsou obecné znaky zemí v postavení kolonie; analyzujte a hodnotte fenomén kolonií v kontextu dneška, existují kolonie v nějakém smyslu i dnes?

14. KONZERVATIVISMUS, LIBERALISMUS, SOCIALISMUS – charakterizujte praxi jednotlivých politických ideologií v kontextu dějin Evropy 19. století; vyberte si významného představitele jedné z nich a charakterizujte jeho myšlenky a motivaci k jejich prosazování; analyzujte termíny z názvu otázky v kontextu dnešní politiky a vyjádřete, k jakému významovému posunu u nich došlo.

15. ČLOVĚK A STROJ – analyzujte změny v průmyslu a výrobě v 19. století; která odvětví změnu nejvíce akcelerovala; uveďte několik převratných vynálezů, jejich vynálezce a k čemu tyto vynálezy sloužily; hodnotte důsledky revoluce v dopravě a celkový dopad technických změn na společnost, společenské zřízení a na pracovní podmínky v průmyslu; charakterizujte a hodnotte, proč a v souvislosti s čím se hovoří o tzv. průmyslových revolucích.

16. NACISMUS A FAŠISMUS – analyzujte a hodnotte příčiny a kořeny, rozlište oba fenomény a zaměřte se na jeden z nich; proč došlo k jeho nástupu a jak se dostal k moci; vytvořte stručnou chronologii jeho vzestupu a pádu na příkladu vámi vybrané země; vyberte si jednoho jeho významného představitele, představte a hodnotte jeho osobu a motivaci s pomocí konkrétních příkladů z jeho/jejího života; vyjádřete svůj postoj k problematice.
17. VELKÉ VÁLKY 20. STOLETÍ – prozkoumejte příčiny, průběh a důsledky první a druhé světové války; zaměřte se na humanitární a ekonomické dopady válek a na jejich proměny; zaměřte se též na holocaust a na dějiny odboje v protektorátu Čechy a Morava.
18. KOMUNISMUS A BOLŠEVISMUS – analyzujte, charakterizujte a rozlište oba fenomény; na základě stručné chronologie vysvětlíte vzestup a motivaci myšlenky komunismu v 19. století; charakterizujte, časově a prostorově zařadte nástup, průběh a pád bolševismu v Rusku; vyberte si jednoho významného představitele komunismu či bolševismu a hodnotte jeho osobu a motivaci na základě konkrétních příkladů z jeho/jejího života; vyjádřete svůj postoj k problematice.
19. PERIFERIE A CENTRUM – zaměřte se na historii vzniku měst a na jejich vztah k venkovu; jak se utvářel v dějinách od starověku až po současnost (doložte třemi konkrétními historickými příklady); charakterizujte hospodářský přínos a význam periferií a center; analyzujte, doložte a hodnotte tuto problematiku na příkladu současnosti v ČR.
20. MENŠINA A VĚTŠINA – na třech historických (prostorově a časově zařazených) příkladech dokumentujte proměny vztahu společenské majority k minoritám; jaké druhy menšin lze pozorovat; jakou roli a smysl má pro menšiny odlišnost od většiny (doložte příkladem); lze napříč dějinami pozorovat nějaké podobné rysy ve vztazích majorit a minorit, případně jaké?
21. PROMĚNY MODERNÍ POLITIKY – charakterizujte dějiny Evropy po 2. světové válce pomocí jejich významných mezníků; proč se hovoří o tzv. studené válce a železné oponě; s pomocí konkrétních politických, kulturních a ekonomických jevů porovnejte styl života ve východním a západním bloku a hodnotte jej; charakterizujte a hodnotte politiku perestrojky a důvody pádu blokového uspořádání.
22. ČESKÉ STOLETÍ? – analyzujte a zhodnoťte dějiny naší země od roku 1918 po sametovou revoluci (včetně); uveďte příklady významných mezníků (zaměřte se na první republiku, mnichovskou dohodu, rok 1948, pražské jaro, normalizaci); charakterizujte a časově zařadte významné kulturní fenomény (např. Osvobozené divadlo, československý disent) a hospodářské fenomény (např. Baťa) a zvraty (např. kolektivizace).
23. 90. LÉTA – charakterizujte události v ČSSR, ČSFR, ČR a SR od roku 1989; vyberte a chronologicky pojednejte významné mezníky; zmiňte a stručně charakterizujte alespoň 3 významné polistopadové politiky; analyzujte společenskou transformaci

po roce 1989; charakterizujte a hodnotte tzv. opoziční smlouvu; zmiňte vlastní hodnocení a náhled této doby.

24. OHNISKA NAPĚTÍ PO DRUHÉ SVĚTOVÉ VÁLCE – vyberte si dvě z ohnisek napětí v závorce (Izraelsko-Palestinský konflikt, válka v Bosně a Hercegovině, válka v Afghánistánu a Iráku, válka o Falklandy, válka v Kosovu) a detailně je analyzujte, charakterizujte jeho příčiny, chronologii a důsledky; hodnotte události z hlediska mezinárodních vztahů a souvislostí.

25. DĚJINY A IDEOLOGIE – charakterizujte na vámi vybraném historickém příkladu fenomén zneužívání výkladu dějin (zaměřte se na jednu konkrétní epochu a zemi); doložte obraz zneužívání prostřednictvím příkladů manipulativního výkladu dějin (např. normalizační televizní seriály); vyjádřete svůj náhled této problematiky v kontextu současnosti.